

ELINTARVIKEKONTAKTIMATERIAALIEN
VALVONTA ELINTARVIKEHUONEISTOISSA

Merja Virtanen

- Tarkastus kohdistetaan elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuviin pakkaus- ja muihin materiaaleihin, koneisiin, laitteisiin, välineisiin ja tarvikkeisiin (esim. astiat, kuljetussäiliöt, työvälineet, kertakäyttökäsineet).
- Tarkastuskohteessa tarkastus priorisoidaan riskiperusteisesti ensisijaisesti
 - rasvaisten elintarvikkeiden ja/tai
 - korkeissa lämpötiloissa ja/tai
 - pitkään säilytettävien elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuviin materiaaleihin.
- Elintarvikkeen suuri tuotantomäärä/markkinajohtajuus on myös materiaalien riskiperusteisen tarkastuksen peruste.

KONTAKTIMATERIAALIEN OIVA-TARKASTUKSET ELINTARVIKEHUONEISTOSSA 2/5

- Kohdassa 14.1 tarkastetaan toimipaikan itsensä käyttämien pakkausmateriaalien sekä muiden kontaktimateriaalien kemiallista turvallisuutta.
- Tarkastettaessa koneiden, laitteiden tai tarvikkeiden kuntoa ja eheyttä, se arvioidaan kohdassa 2.3 ja puhtaus kohdassa 3.2.
- Tuotantohygienia pakkaamisen osalta tarkastetaan kohdassa 5.5.

- Tarkastuksessa pääpaino on asiakirjatarkastuksella sekä sen varmistamisella, että käyttö vastaa materiaalista annettuja käyttöolosuhdetietoja.
- Vaatimustenmukaisuutta osoittavien asiakirjojen sisältöä tarkastellaan kokonaisuutena käyttäen Oiva-tarkastusohjeessa asiakirjojen sisältövaatimusten listaa muistilistana.
- Jos asiakirjoista löytyy em. tiedot sitä pidetään lähtökohtaisesti tiedoiltaan riittävänä ja luotettavana.
- Jos syntyy epäily siitä, että materiaali ei täytä vaatimuksia (esim. materiaali käyttäytyy oudosti käytössä tai asiakirjoista puuttuu oleellisia tietoja), niin silloin katsotaan asiakirjojen sisältöä tarkemmalla seulalla ja pyydetään tarvittaessa lisäselvityksiä.

- Tärkeimmät asiat mitkä ko. asiakirjassa tulee olla ovat: Valmistajan yhteystiedot, kontaktimateriaalin tunnistusmerkintä, jäljitettävyyserkintä, päiväys, asetuksen 1935/2004 vaatimusten täyttymistä koskeva vakuutus ja peruste sille, käyttöolosuhteet/-rajoitukset sekä tieto dual-use lisäaineista (= elintarvikelisiäaineita, joita käytetään myös kontaktimateriaalien valmistuksessa).
- Erityislainsäädännössä ohjeet vaatimustenmukaisuusilmoituksista:
 - Muoviasetus 10/2011 (EU), liite IV
 - Tarkemmin muovimateriaalin vaatimustenmukaisuusilmoituksessa vaadittavista tiedoista on ohjeistettu EU-komission ohjeessa:
https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/cs_fcm_plastic_guidance_201110_reg_fi.pdf
 - Kierrätysmuoviasetus 282/2008 (EU)
 - Asetus regeneroidusta selluloosasta 697/2005 (KTM)
 - Keramiikka-asetus 165/2006 (KTM)
 - Asetus aktiivisista ja älykkäistä materiaaleista ja tarvikkeista 450/2009 (EU)

- Muilla materiaaleilla ei ole lainsäädännössä annettu vaatimuksia vaatimustenmukaisuutta osoittavien asiakirjojen sisällöstä tai laadittu yhtä yksityiskohtaisia ohjeita.
- Tämä asia pitää huomioida, kun asettaa vaatimuksia elintarvikealan toimijalle. Pakkokeinoihin ryhtyminen tällöin tulee harkita tarkoin, jotta sille löytyy riittävät lainsäädännölliset perusteet.

OIVA-ARVIOINTI

A = 😊 OIVALLINEN

Toiminta on vaatimusten mukaista.

B = 😊 HYVÄ

Toiminnassa on pieniä epäkohtia, jotka eivät heikennä elintarviketurvallisuu-
tta eivätkä johda kuluttajaa harhaan.

C = 😐 KORJATTAVAA

toiminnassa on epäkohtia, jotka heikentävät elintarviketurvallisuu-
tta tai johtavat kuluttajaa harhaan. Epäkohdat on korjattava määräajassa.

D = 😞 HUONO

Toiminnassa on epäkohtia, jotka vaarantavat elintarviketurvallisuu-
tta tai johtavat kuluttajaa vakavasti harhaan tai toimija ei ole noudattanut annettuja määräyksiä. Epäkohdat on
korjattava välittömästi.

MYYMÄLÄ JA TARJOILUPAIKKA JA PIENIMUOTOINEN VALMISTUS

Toiminta on vaatimustenmukaista:

- Pakkaustarvikkeissa ja muissa kontaktimateriaaleissa on elintarvikekelpoisuutta osoittava merkintä; TAI
- Toimijalla on em. materiaalien soveltuvuutta osoittavat, jäljitettävissä olevat vaatimustenmukaisuusilmoitukset; TAI
- Jos em. materiaalit on hankittu tukusta, riittää, että tuotteen käyttötarkoitus käy ilmi myyntinimikkeestä (esim. grillipussi, leipäpussi, juustokalvo); JA
- Toimijalla on pakkaus- ja muiden kontaktimateriaalien oikeaa käyttöä osoittava tieto ja sitä **toteutetaan**.
- Jos toimija tuo itse maahan valmiiksi pakattuja elintarvikkeita, myös niiden pakkausten vaatimustenmukaisuudesta on varmistuttu.
- Jos toimija tuo itse maahan kontaktimateriaaleja, on niistä hankittu materiaalin soveltuvuutta osoittavat jäljitettävissä olevat vaatimustenmukaisuusilmoitukset.

MUUT ELINTARVIKEHUONEISTOT (mm. laitokset)

- Toimijalla on kontaktimateriaalien soveltuvuutta osoittavat, jäljitettävissä olevat vaatimustenmukaisuusilmoitukset, jotka eivät ole liian vanhoja.
 - Vanhoilta teollisen valmistuksen laitteilta ei vaadita vaatimustenmukaisuusilmoituksia, mutta niiden soveltuvuus on muuten varmistettava.
 - Tarvikkeissa pidetään pääsääntöisesti malja-haarukka tunnusta riittävänä edellyttäen, että niiden oikeasta käytöstä on varmistuttu.
- Vaatimustenmukaisuusilmoituksissa on riittävät ja asianmukaiset tiedot (katso aikaisemmat diat).
- Jos toimija tuo itse maahan valmiiksi pakattuja elintarvikkeita, myös niiden pakkausten vaatimustenmukaisuus on varmistettu.
- Elintarvikekontaktimateriaaleja käytetään vaatimustenmukaisuusilmoituksessa mainittujen käyttöolosuhteiden mukaisesti.

MYYMÄLÄ JA TARJOILUPAIKKA

Toimijalla on soveltuvuustieto pääosasta elintarvikekontaktimateriaaleja. Toiminnassa on pieniä epäkohtia, jotka eivät kuitenkaan estä varmistumasta elintarvikekontaktimateriaalien määräystenmukaisesta käytöstä. Esim.

- Suurimmassa osassa elintarvikekontaktimateriaaleista on elintarvikekäytöstä kertova merkintä tai toimijalla on niistä vaatimustenmukaisuutta osoittavat asiakirjat. Niistä elintarvikekontaktimateriaaleista, joissa ei ole em. Merkintää tai joista ei ole vaatimustenmukaisuutta osoittavaa asiakirjaa, on toimija varmistanut soveltuvuuden aiottuun käyttöön muulla tavoin tilauksen tai hankinnan yhteydessä.
- Rasvaisia elintarvikkeita käsitellään sellaisilla kertakäyttöhansikkailla, joiden soveltuvuudesta aiottuun käyttöön ei ole varmistuttu, esim. PVC (vinyyli) käsiseet, joiden pakkauksessa on malja-haarukkatunnus, mutta ei tietoa soveltuvuudesta rasvaiseen elintarvikekosketukseen.

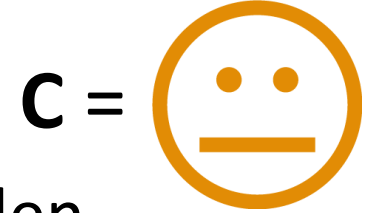

MUUT ELINTARVIKEHUONEISTOT

Toimijalla on soveltuvuustieto pääosasta elintarvikekontaktimateriaaleja. Toiminnassa on pieniä epäkohtia, jotka eivät kuitenkaan estä varmistumasta elintarvikekontaktimateriaalien määräystenmukaisesta käytöstä. Esim.

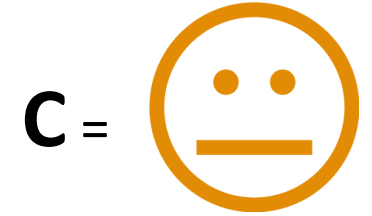
- Toimijalla on ajan tasalla olevat vaatimustenmukaisuutta osoittavat asiakirjat pääosasta elintarvikekontaktimateriaaleja. Pieni osa asiakirjoista on jäänyt epähuomiossa uusimatta, niitä ei ole vielä saatu tai niissä annettavissa tiedoissa on puutteellisuuksia.
- Rasvaisia elintarvikkeita käsitellään sellaisilla kertakäyttökäsineillä, joiden soveltuvuudesta tähän käyttöön ei ole varmistuttu.
 - ✓ Pelkästään malja-haarukka symboli kertakäyttöhansikkaiden pakkauksessa ei ole riittävä tieto vaan toimijan tulee varmistaa, että hanskat soveltuvat kosketukseen rasvaisten elintarvikkeiden kanssa.

MYYMÄLÄ TAI TARJOILUPAIKKA

- Toimijalla ei ole riittävästi tietoa käyttämiensä pakkaus- ja muiden elintarvikekontaktimateriaalien laadusta ja soveltuvuudesta käyttötarkoituksiinsa eikä em. asioita ole lainkaan yritetty varmistaa. On epäiltävissä, että toiminnassa käytetyt materiaalit eivät ole käyttötarkoitukseensa sopivia. Esimerkiksi:
 - Ei elintarvikekäytöstä kertovaa tunnusta tai muuta merkintää eikä vaatimustenmukaisuutta osoittavia asiakirjoja
 - Rasvaisia elintarvikkeita käsitellään kertakäyttökäsineillä, jotka eivät sovellu rasvaisten elintarvikkeiden käsittelyyn (sis. bentsyylibutyyliftalaatti eli BBP, diisonyyliftalaatti eli DINP ja di-isodekyyliftalaatti eli DIDP)
 - Alumiinimateriaaleja käytetään happamille elintarvikkeille tai käytetään alumiinisten astioiden kanssa teräksisiä työvälineitä.
 - Itse maahantuoduista pakatuista elintarvikkeista ja kontaktimateriaaleista ei ole osoittaa, että ne täyttävät lainsäädännön vaatimukset

MUUT ELINTARVIKEHUONEISTOT

Toimijalla ei ole riittävästi tietoa käyttämiensä pakkaus- ja kontaktimateriaalien laadusta ja soveltuvuudesta käyttötarkoitukseen, esim.

- ✓ Useita vaatimustenmukaisuutta osoittavia asiakirjoja puuttuu, ne ovat selkeästi vanhentuneita tai puutteellisia tiedoiltaan eikä toimija ole ryhtynyt toimenpiteisiin niiden uusimiseksi/hankkimiseksi.
- ✓ Pienimuotoisessa toiminnassa, jossa tarvikkeet hankitaan tukusta tai vähittäiskaupasta, toimijalta puuttuu kelpoisuustieto pääosasta käyttämistään tarvikkeista.
- ✓ Kontaktimateriaalit eivät ole tarkoitukseensa sopivia tai niitä käytetään olosuhteissa, joihin ne eivät sovellu tai että yhteiskäyttöisen lisäaineen siirtymän johdosta elintarvike ei täytä lisäainesäädösten vaatimuksia.
- ✓ Itse maahantuotujen pakattujen elintarvikkeiden tai kontaktimateriaalien osalta ei ole osoittaa, että ne täyttävät lainsäädännön vaatimukset.

MYYMÄLÄ TAI TARJOILUPAIKKA TAI MUUT ELINTARVIKEHUONEISTOT

D =

On ilmeistä, että elintarvikekontaktimateriaaleja käytetään elintarviketurvallisuutta vaarantaen.

- Toimijalla ei ole mitään tietoa käyttämiensä pakkaus- ja elintarvikekontaktimateriaalien laadusta tai soveltuvuudesta käyttötarkoituksiinsa eikä tämä ole kehotuksista huolimatta ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin.
 - ✓ Toimijalla ei ole lainkaan vaatimustenmukaisuutta osoittavia asiakirjoja.
 - ✓ Toimija on tietoinen elintarvikekontaktimateriaalin elintarvikkeelle aiheuttamasta haju- tai makuvirheestä, mutta ei ole ryhtynyt tuotteen takaisinvetoon.

HUOM! Pakkeinoprosessia ei käsitellä enää osana Oiva-tarkastusta

OIVA TARKASTUKSET, rivi 14.1, Kaikki tarkastetut elintarvikehuoneistot

	2015	2016
Ohjaus ja neuvonta	12	18
Kehotukset	4	5
Pakkotoimet	-	2

VUOSI	Tarkas- tettujen kohteiden määrä lkm	Tarkas- tusten määrä lkm	A lkm	A %	B lkm	B %	C lkm	C %	D lkm	D %
2015		5249	4792	91,3	422	8,0	34	0,6	0	0
2016	6034	6254	5766	92,2	444	7,1	42	0,7	2	0

